

2.1.2.3 GRENSKAART

LEESWIJZER

1

Black (J.), *Frontiers*, in: *Maps and Politics*, London, 1997, 121-146.

Black (J.), *Frontiers*, in: *Maps and History. Constructing images of the past*, New Haven – London, 1997, 218-221

2

Hillbrand (E.), *Grenzkarte*, in *Lexikon zur Geschichte der Kartographie. Von den Anfängen bis zum Erstem Weltkrieg*, dl. 1, Wien, 1986, 276-277.

3

WERELDBEELDEN

Black (J.), *Visions of the world*, London, 2003.

Vertaald als: *Cartografie. De verbeelding van de wereldgeschiedenis*, Warnsveld, 2004.

De Brabander (G.) & Verhetsel (A.), *Ontwikkeling van het wereldbeeld. Catalogus bij de tentoonstelling in de UFSIA-Bibliotheek van 18 november tot 20 december 1989*, s.l., s.d.

Garfield (S.), *On the map. Why the world looks the way it does*, London, 2012. Vertaald als: *Op de kaart. Hoe de wereld in kaart werd gebracht*, Amsterdam, 2013.

Diggle (J.), “90x90x90”, in: Anseeuw (M.) (sam.), *Grenzen: 22 02 1999, 12 11 1999: 107 km*, Gent - Breda, 2000.

Lezing hoe we kaarten kiezen om ons wereldbeeld weer te geven.

POLITIEKE CONSTRUCTIE

Les Alpes, une frontière?

Tentoonstelling in het *Musée des Plans-Reliefs* in Parijs, tot januari 2025. Over de geschiedenis van de Frans//Italiaanse grens langs de Alpen en de relativiteit van het concept ‘natuurlijke grens’ en met de presentatie van de reliëfkaarten ter zake.

< <https://www.museedesplansreliefs.culture.fr/expositions-et-evenements/expositions-en-cours> > [30-07-2024].

Balkan in kaart. Vijf eeuwen strijd om identiteit (Tentoonstelling Universiteit Leiden, 2003). Over de kaart als wapen.

Black (J.), *Maps and Politics*, London, 1997.

Black (J.), *Maps and History. Constructing images of the past*, New Haven – London, 1997.

Les bords du monde et l'idée qu'on s'en fait.
Tentoonstelling Luik, Coeur Saint- Lambert, 2003.

Dijkink (G.), *National identity and geopolitical visions: maps of pride and pain*, London, 1996.

Over kaarten en nationale grenzen.

Haslinger (P.) & Oswalt (V.), *Kampf der Karten. Propaganda- und Geschichtskarten als politische Instrumente und Identitätstexte*, Marburg, 2012.

The power of maps and the politics of borders, Xxxxxx, 2021 (*Transactions of the American Philosophical Society*, 110, 4).

Wood (D.) & Fels (J.), *The power of maps*, New York-London, 1992 (1993).

GRAFISCHE UITBEELDING

Lange (D.) & van der Linde (B.) (ed.), *Maps and colours: a complex relationship*, Leiden, 2024.

Ashworth (M.), *Why the North is up: map conventions and where they came from*, Oxford, 2019.

Onder meer over de afbeelding van grenzen.

Bertin (J.), *La sémiologie graphique*, Paris-Den Haag, 1973² (1967).

De Franse cartograaf Jacques Bertin ontwikkelde een grammatica voor het tekenen van diagrammen, schema's en kaarten, d.w.z. een grammatica van de symbooltaal in dit boek, dat de bijbel werd voor grafische communicatie. Zie ook:

Bertin (J.), *La graphique et le traitement graphique de l'information*, Paris, 1977.

Hinks (A.R.), *Maps and Society*, Cambridge, 1942².

Keates (J.S.), *Cartographic design and production*, s.l., 1973, 56-57.

Le langage des géographes. Termes. Signes. Couleurs des cartes anciennes 1500-1800, Paris, 1964, 271-274.

Parker (M.), *Map Addict. A Tale of Obsessions, Fudge & The Ordnance Survey*, London, 2009.

Cf. o.a. *Borderline obsession*, 131-166.

Robinson (A.H.), Sale (R.D.) & Morrison (J.L.), *Elements of cartography*, New York-Chichester-Brisbane, 1995⁵ (1953), p. 308.

Van Ermen (E.), *Geschiedenis-atlassen: inhoudelijke en cartografisch-technische aspecten*, in: *Digo*, jg. 7, 1984, nr. 4, pp. 196-210.

PERIODIEKEN

Caert Thresoor. Tijdschrift voor de cartografie, Utrecht, 1982-.

Carto. Le Monde en Cartes, Paris, 2010-.

Cartographica. The International Journal for Geographic Information and

Geovisualization, Toronto, 1964-.

The Cartographic Journal, London, 1964-.

Imago Mundi, The International Journal for the History of Cartography, Amsterdam, 1935-.

PREHISTORIE

Jacob (C.), *L'empire des cartes. Approche théorique de la cartographie à travers l'histoire*, Paris, 1992.

Refereert aan de cartografische voorstelling tijdens de prehistorie.

OUDHEID

Arnaud (P.), *Frontière et manipulation géographique. Lucain, les Parthes et les Antipodes*, in: Roman (Y.), *La frontière*, Lyon, 1993, 45-55. MIDDELEEUWEN

De Dainville (F.), *Cartes et contestations au XVe siècle*, in: *Imago mundi*, 1970, 24, 99-121.

Dalché (P.G.), *De la liste à la carte: limite et frontière dans le géographie et la cartographie de l'Occident médiéval*, in: Poisson (J.-M.) éd., *Frontière et peuplement dans le méditerranéen au moyen âge*, Rome –Madrid, 1992, 19-31.

Dalché (P.G.), *Limite, frontière et organisation de l'espace dans la géographie de la fin du Moyen Age*, in: Marchal (G.P.) o.r.v., *Grenzen und Raumvorstellungen (11.-20. Jh.)*; *Frontières et conceptions de l'espace (11e-20e siècles)*, Zürich, 1996, 93-122.

Edson (E.), *Mapping time and space. How medieval mapmakers viewed their world*, London, 1997.

Vele kaarten werden gemaakt om zowel het concept tijd als ruimte in te houden: “to portray the course of universal history together with the totality of historical space”, dus ook bijv. verdwenen plaatsnamen bevattend en met sommige kaarten die *histories* genoemd werden.

Von den Brincken (A.D.), *Kartographische Quellen Welt-, See-, und Regionalkarten*, Turnhout, 1988 (Typologie des Sources du Moyen-Age Occidental, 51), 32.

MODERNE TIJDEN

Lien (A.C.), *Colouring sovereignty: how colour helped depict territorial claims to the Arctic in Northern Europe on sixteenth to nineteenth century maps*, in Langhe (D.) & Van der Linde (B.), o.r.v., *Maps and Colours. A complex relationship*, Leiden, 2024, 82-101.

Broc (N.), *La géographie de la Renaissance*, Paris, 1986, 74, 125-126.

De Moreau de Gerbehaye (C.), *La frontière sous l'Ancien Régime, les divers manifestations au quartier de Roche. Expression cartographique*, in *Congrès de Nivelles*, 23-26. VII, 1984. Actes, Nivelles, 1987, 137-145.

Grenskwesties en grondbezit, in: Huussen (A.H.) & De Vries (D.), *Kaarten met geschiedenis 1550-1800: een selectie van oude getekende kaarten van Nederland. Uit de Collectie Bodel Nijenhuis*, Utrecht, 1989, 87-94.

Lemoine-Isabeau (C.), *Limites sur les cartes anciennes en cartes des limites*, in *Archief en Bibliotheekwezen in België, extranr. 1: Oude kaarten en plattegronden*, Brussel, 1986, 277-290.

Van der Haeghen (H.), Daelemans (F.) & Van Ermen (E.) eds., *Oude kaarten en plattegronden. Bronnen voor de historische geografie van de Zuidelijke Nederlanden (16^e-18^e eeuw). Handelingen van de studiedag 20 september 1985*, Brussel, 1986.

HEDENDAAGSE TIJDEN

Culcasi (K.), *Cartographically constructing Kurdistan within geopolitical and orientalist discourses*, in: *Political Geography*, 2006, 5-6, 680-706.
Exemplarische gevalstudie.

Dijkink (G.), *National identity and geopolitical visions: maps of pride and pain*, London, 1996.

Over kaarten en nationale grenzen.